

Nota van B&W

Onderwerp Verdere professionalisering Handhaving Sociale Dienstverlening en vaststelling beleidsregels terugvordering en verhaal

Portefeuillehouder S. Bak
Collegevergadering 21 mei 2013
Inlichtingen R. Kouwenhoven/R. Wesselink
Registratienummer 2013.0028486

1. Samenvatting

Wat willen we bereiken?

Per 1 januari 2013 is de Wet Werk en Bijstand (WWB) op de onderdelen handhaving, terugvordering en verhaal gewijzigd. Deze aanpassingen zijn in onze verordeningen verwerkt. Thans is de verdere uitwerking in beleidsregels aan de orde. Hierbij zijn ook de verschillende opmerkingen vanuit het debat met de raad d.d. 14 maart 2013 meegenomen.

Sociale verzekeringen en -voorzieningen kosten veel geld en dat geld moet alleen bij degenen terecht komen die daar werkelijk recht op hebben. Handhaving draagt daar toe bij. Uitgangspunt is dat uitkeringsgerechtigden zo snel mogelijk blijvend zelfstandig kunnen voorzien in de kosten van hun bestaan.

Overigens blijkt dat het overgrote deel van de uitkeringsgerechtigden de regels en verplichtingen naleeft. Handhaving omvat alle handelingen die er toe doen om de naleving van de voorwaarden verbonden aan een uitkering te bevorderen en is in alle facetten een onderdeel van de integrale dienstverlening in het domein van werk en inkomen. Fraude moet worden voorkomen, bestreden en ontmoedigd.

Wat gaan we daarvoor doen?

De komende jaren willen we handhaving binnen de cluster Sociale Dienstverlening (SDV) verder professionaliseren en meer de mogelijkheden van digitalisering te benutten. We doen dat aan de hand van het concept 'hoogwaardig handhaven'. Hoogwaardig Handhaven gaat uit van de gedachte dat de kans dat mensen zich spontaan aan wet en regels gaan houden, groter wordt als zij:

- goed en tijdig geïnformeerd worden over hun rechten en plichten in de bijstand;
- de regels – en de controles die daaruit voortvloeien – accepteren. Dit kan worden bereikt door optimalisering van de dienstverlening, door het wegnemen of verminderen van organisatorische en procedurele drempels;
- de pakkans bij overtreding als hoog ervaren;
- voldoende worden afgeschrikt door opgelegde én uitgevoerde straffen.

Binnen dit concept is het van belang om goede service te verlenen aan de burger. Dit draagt bij aan het voorkomen van misbruik en vergroot het draagvlak zich aan de regels te houden. Het concept 'hoogwaardig handhaven' wordt nog verder geprofessionaliseerd en ingebed in de organisatie. Daarnaast maken we gebruik van een aanpak gericht op snellere interventie bij fraudesignalen, sneller vaststellen, sneller beëindigen van ten onrechte genoten uitkering, sneller terugvorderen en beboeten.

Wat mag het kosten?

Handhaving op het gebied van de Wet werk en bijstand (WWB), Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemers (IOAW), Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) en Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz), is opgedragen aan ons college en wordt uitgevoerd door de cluster SDV. Uitvoering vindt plaats binnen de beschikbare budgetten, zoals vastgesteld na de reorganisatie (zie nota van B&W Reorganisatieplan cluster Sociale Dienstverlening, 2013.0028627). De kosten van communicatie, voorlichting en scholing van medewerkers kunnen worden gedekt binnen bestaande budgetten.

Wie is daarvoor verantwoordelijk?

De wetgever heeft de gemeenten belast met de uitvoering van de WWB, IOAW, IOAZ en Bbz. Deze wetten worden onder medebewind uitgevoerd. Het onderdeel handhaving is een bevoegdheid van het college van burgemeester en wethouders. Binnen het college is de wethouder Sociale Zaken c.a. coördinerend portefeuillehouder.

Wanneer en hoe zal de raad over de voortgang worden geïnformeerd?

De raad zal middels het beleidsverslag WWB jaarlijks worden geïnformeerd over handhaving.

2. Voorstel

Op grond van het voorgaande hebben wij besloten om:

1. in te stemmen met de verdere professionalisering van Handhaving binnen de cluster Sociale Dienstverlening;
2. de Beleidsregels terugvordering gemeente Haarlemmermeer 2013 en de Beleidsregels verhaal gemeente Haarlemmermeer 2013 vast te stellen;
3. deze nota ter informatie aan de raad te zenden.

3. Uitwerking

3.1 Wat willen we bereiken?

Het voorkomen en opsporen van misbruik en fraude met uitkeringen ingevolge de WWB, IOAW, IOAZ en Bbz.

3.2 Wat gaan we daarvoor doen?

Met de invoering van de Wet 'Aanscherping handhaving- en sanctiebeleid SZW-wetgeving' per 1 januari 2013, waarin is bepaald dat een boete wordt opgelegd ter hoogte van de ten onrechte verstrekte bijstand bij het verstrekken van onjuiste inlichtingen en de vaststelling van het "Handhavingsprogramma 2011 – 2014" door de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is dit het moment om het handhavingsbeleid op het gebied van de sociale zekerheidswetgeving binnen de gemeente opnieuw tegen het licht te houden. Daarnaast is het van belang om, gelet op de wetwijziging, (nieuwe) beleidsregels voor terugvordering en verhaal vast te stellen.

Wettelijk kader

De gemeenteraad is verplicht om in het kader van handhaving, bij verordening regels te stellen voor de bestrijding van het ten onrechte ontvangen van door de gemeente verleende inkomensvoorzieningen, alsmede van misbruik en oneigenlijk gebruik van de aan deze inkomensvoorzieningen gerelateerde wetten. Dat is onder andere in de WWB, maar ook in de andere inkomensvoorzieningen, opgenomen. De gemeenteraad heeft het stellen van nadere regels in de Maatregelenverordening Haarlemmermeer 2013 opgedragen aan het college.

De regels ten aanzien van preventie en repressie van misbruik van genoemde wetten zijn mede opgenomen in het "Handhavingsprogramma 2011 – 2014" van de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Handhaving heeft in deze nota niet alleen betrekking op de uitvoering van de WWB (waaronder minimabeleid), maar ook op de IOAW, de IOAZ en het Bbz 2004 die door gemeente worden uitgevoerd. De Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) valt niet onder dit handhavingsbeleid, gelet op het feit dat deze wet een ander karakter heeft en de gemeente geen bevoegdheden heeft voor wat betreft onderzoek naar inkomen en vermogen.

3.3 Visie

Niemand ontvangt ten onrechte uitkering. Dat is het ultieme resultaat van handhaving. Zo weinig mogelijk mensen onterecht in de bijstand en een hoge nalevingsbereidheid houdt het sociale zekerheidsstelsel rechtvaardig en betaalbaar. Elke burger profiteert daarvan mee. Daarom is het niet alleen in het belang van de gemeente, maar van alle burgers. Burgers nemen zelf regie over hun leven en dragen daarmee ook verantwoordelijkheid voor hun daden. Indien nodig ondersteunen wij als gemeente burgers in hun regierol. Dit wordt alleen bereikt als we een goed beeld hebben van het bestand en de risico's die daarmee gepaard gaan en daardoor de juiste prioriteiten kunt leggen. De basis hiervoor is een gedegen bestands- en risicoanalyse. Hierdoor is het niet noodzakelijk om iedereen te controleren.

Daarnaast is het belangrijk bij handhaving maatwerk te leveren. Zo zal er bij het informeren over rechten en plichten bij de ene klant volstaan kunnen worden met het overhandigen van informatiemateriaal en te verwijzen naar digitale informatiebronnen, terwijl de andere klant meer mondelinge toelichting nodig heeft.

3.4 Hoogwaardig handhaven

Om handhaving vorm te geven wordt gebruik gemaakt van het concept 'Hoogwaardig Handhaven'. Hoogwaardig Handhaven gaat uit van de gedachte dat de kans dat mensen zich spontaan aan wet en regels gaan houden, groter wordt als zij:

- goed en tijdig geïnformeerd worden over hun rechten en plichten in de bijstand;
- de regels – en de controles die daaruit voortvloeien – accepteren. Dit kan worden bereikt door optimalisering van de dienstverlening, door het wegnemen of verminderen van organisatorische en procedurele drempels;
- de pakkans bij overtreding als hoog ervaren;
- voldoende worden afgeschrikt door opgelegde én uitgevoerde straffen.

Binnen dit concept zijn vier aandachtsvelden. Twee daarvan richten zich op preventie en twee op repressie. Deze aandachtsvelden blijven actueel en bruikbaar voor de uitvoering van handhaving. Zij zullen als leidraad dienen voor het concretiseren van het handhavingsbeleid en de acties die op dit gebied door de cluster SDV worden uitgevoerd. In de bijlage zal per aandachtsveld concreet worden uitgewerkt wat we de komende jaren gaan doen.

3.4.1. Preventieve handhaving: goed en tijdig informeren over rechten, plichten en procedures

Voorkomen moet worden dat (bijstands-) fraude onbewust en ongewild door onwetendheid of door een verkeerd verwachtingspatroon ontstaat. Daarom is het van belang de klant zo vroeg mogelijk te informeren over de rechten en plichten die aan het aanvragen en ontvangen van een bijstandsuitkering zijn verbonden. Juiste en tijdige informatie is een noodzakelijke basisvoorwaarde voor een heldere handhavingspraktijk. Dit verhoogt het draagvlak om zich aan de regels te houden. Het moet voor een klant makkelijk zijn om zich aan de regels te houden.

Als we het hebben over informeren over rechten, plichten en procedures, dan hebben we het in eerste instantie over communicatie. We onderscheiden hier mondelinge en schriftelijke communicatie. Bij mondelinge communicatie speelt de klantmanager, maar ook het Haarlemmermeers contact centrum (HCC) en UWV WERKbedrijf een belangrijke rol. Zij staan aan de 'poort' en belangrijk is dat zij goed zijn geïnformeerd over de rechten en plichten zodat zij klanten ook goed kunnen informeren.

De gemeente Haarlemmeer wil uitkeringsgerechtigden maximaal informeren over hun rechten en plichten ter bevordering van de (spontane) nalevingbereidheid. Informatie wordt schriftelijk en digitaal aangeboden.

3.4.2 Optimalisering dienstverlening

Een optimale dienstverlening kan, door het vergroten van het gemak voor de klant en het wegnemen van belemmeringen, een bijdrage leveren aan de naleving van de rechten en plichten van klanten. Kernbegrippen hierbij zijn duidelijkheid en klantgerichtheid en eigen kracht, regie en verantwoordelijkheid.

Mensen kunnen door onduidelijke informatie een verkeerd verwachtingspatroon krijgen. Het moet de klant duidelijk zijn welke informatie op welk moment en op welke wijze gemeld dient te worden. Een directe terugkoppeling, indien afspraken niet worden nagekomen en een directe controle van verstrekte informatie, draagt hier aan bij.

We informeren uitkeringsgerechtigden maximaal over hun mogelijkheden tot gebruik van de voorzieningen op het terrein van inkomensondersteuning.

Er worden geen persoonsgegevens uitgevraagd van uitkeringsgerechtigden waarover we zelf al de beschikking hebben dan wel via onze ketenpartners de beschikking kunnen krijgen

Burgers nemen zelf regie over hun leven en dragen daarmee ook verantwoordelijkheid voor hun daden. Wij als gemeente ondersteunen burgers in hun regierol indien nodig.

3.4.3 Vroegtijdige detectie & afhandeling (controle op maat)

Sinds de invoering van 'Hoogwaardig Handhaven' is sterk ingezet op de nieuwe wijze van controle: "controle op maat". Dit systeem gaat uit van een gedifferentieerde, doelgerichte inzet, oftewel alleen controleren waar dat echt nodig en de kans op fraude het hoogst is. Hierdoor wordt de honderd procent controle overbodig.

Poortwachtersfunctie

Om fraude te voorkomen dient aan de poort een goede controle plaats te vinden. De poortwachtersfunctie is de afgelopen periode al versterkt en de invulling van deze functie zal verder worden uitgewerkt.

Gebleken is dat ongeveer de helft van de aanvragen levensonderhoud dan wel wordt afgewezen (om welke reden dan ook), buiten behandeling wordt gesteld of er wordt door klanten afgezien van een uitkering.

We willen overgaan tot een slimme en efficiënte manier van controleren, waardoor de poort gesloten blijft voor degene die geen recht hebben op een uitkering. Dit kan door het ontwikkelen van vaardigheden van de poortwachter in combinatie met een diagnose, plan- en sturingsinstrument. Er zijn in den lande verschillende instrumenten ontwikkeld.

De komende periode wordt onderzocht op welke wijze aan de poort diagnose, plan- en sturingsinstrumenten efficiënter kunnen worden ingezet.

Intensieve klantcontacten, signaalsturing en risicoprofielen

De ervaring leert dat regelmatig klantcontact de meest rendabele bron van fraudesignalen is. Ook voor andere doelstellingen is regelmatig klantcontact gewenst (activering/re-integratie/uitstroom). Gezien de beschikbare capaciteit is het niet mogelijk alle klanten regelmatig te controleren. Daarom gaan we klanten op slimme wijze, risico gestuurd en op basis van signalen controleren.

Signaalsturing kan bijdrage aan efficiënte handhaving en levert goede resultaten op. Door het toenemend aantal informatiebronnen waar de cluster SDV over beschikt, kan veel fraude vroegtijdig worden gedetecteerd en blijft de financiële schade voor de gemeente beperkt. Signalen kunnen op verschillende manieren binnenkomen: via fraudealerte medewerkers, op basis van gegevens van belanghebbende, door een externe melding (tips), via het Inlichtingenbureau¹ of Suwinet, Gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens (GBA) en via andere instanties zoals woningcorporatie, stadsbank en dergelijke.

Honderd procent van de signalen van het Inlichtingenbureau worden gecontroleerd.

¹ Het Inlichtingenbureau is opgericht in 2001 door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, mede op initiatief van Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en Divosa (vereniging van managers van sociale diensten). Het Inlichtingenbureau is een organisatie voor gemeenten en andere overheden. Hun werk is er voornamelijk op gericht gemeenten te helpen bepalen op welke ondersteuning burgers recht hebben. Dit doen zij op twee manieren. Enerzijds door na te gaan of mensen die geld van de gemeente ontvangen daar ook daadwerkelijk recht op hebben (rechtmatigheidscontrole). Anderzijds door te kijken of zij geld laten liggen, zoals huur- en zorgtoeslag.

Een risicoprofiel is een beschrijving op klantniveau die de mate van risico weergeeft op misbruik van een sociale voorziening door een klant. De verwachting is dat door de landelijke en lokale ontwikkelingen het persoonlijke klantencontact zal afnemen, waardoor het aantal handhavingssignalen bij de cluster SDV minder zal worden. Dat maakt het noodzakelijk om gericht te investeren in controle. Aan de poort is de controle voldoende geborgd, maar ook nadat de uitkering is toegekend is controle noodzakelijk.

Afhankelijk van de geconstateerde omstandigheden en fraudesignalen wordt vastgesteld dat er sprake is van een verhoogd frauderisico. In geval van een verhoogd risico zal een intensievere controle bij de uitkeringsgerechtigde plaatsvinden.

Net als in 2012 en 2013 zullen richtlijnen worden vastgesteld voor het bepalen van risicoprofielen en er zal overgaan worden tot intensievere controles bij uitkeringsgerechtigden met een verhoogd risico.

Themacontroles

Bij themacontroles wordt een deel van het volledige uitkeringsbestand gezien gericht op naleving van één bepaald aspect van het recht op uitkering volgens een van tevoren opgesteld plan.

De *themacontroles* worden vanaf 2012 structureel uitgevoerd. Zij zijn, zeker met het wegvallen van periodieke heronderzoeken, noodzakelijk en worden ook in de toekomst uitgevoerd

Jaarlijks worden vier themacontroles uitgevoerd aan de hand van een op te stellen projectplan.

Huisbezoek

Een belangrijk controle-instrument is het huisbezoek. Dit controle-instrument wordt alleen gebruikt als de informatie die nodig is voor het onderzoek, niet op andere wijze met hetzelfde resultaat verkregen kan worden. Bovendien moet er, om consequenties te kunnen verbinden aan het recht op uitkering, altijd een aanleiding (een redelijk vermoeden van fraude) zijn om een huisbezoek af te leggen. Het protocol voor huisbezoeken zoals dat wordt opgesteld door de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) is hierbij van toepassing.

Scholing medewerkers

De komende periode wordt gewerkt aan de fraudealertheid van medewerkers. Het is noodzakelijk om periodiek hierin een training te volgen, zodat fraudesignalen adequaat worden opgevangen en op een correcte wijze snel en effectief worden verwerkt. Hierbij zal speciale aandacht worden besteed aan digitale bronnen van fraudesignalen.

3.4.4. Daadwerkelijk sanctioneren

De geloofwaardigheid van het handhavingsbeleid staat of valt met de reactie van de gemeente indien er sprake is van het niet naleven van de regels. Dit beleid moet helder zijn en door iedereen binnen de organisatie worden uitgedragen. Het sanctioneren moet een preventief effect hebben. Voorkomen moet worden dat klanten die zich wel aan de regels houden, zich aangemoedigd voelen om (incidenteel) over de schreef te gaan. Daartoe moet een zichtbaar lik-op-stukbeleid worden gevoerd.

Aandacht moet ook besteed worden aan het niet nakomen van opgelegde verplichtingen bij re-integratie. Signalen die hierop duiden worden direct opgepakt door de klantmanager. De hoogte en de duur van de sancties zijn opgenomen in de Maatregelenverordening Haarlemmermeer 2013.

Per 1 januari 2013 is de Wet 'Aanscherping handhaving- en sanctiebeleid SZW-wetgeving' in werking getreden. Deze wet regelt dat schending van de inlichtingenverplichting bij het verstrekken van uitkeringen op het gebied van sociale zaken en werkgelegenheid, zwaarder bestraft gaat worden. Door de invoering van deze wet wordt het college verplicht een bestuurlijke boete op te leggen indien er sprake is van schending van de inlichtingenverplichting. De hoogte van deze boete is gelijk aan de ten onrechte verstrekte uitkering. Daarnaast dient de ten onrechte verstrekte uitkering te worden terugbetaald. In het verleden was dit een bevoegdheid van het college. Nu is dit vanuit het Rijk geregeld. Bij herhaling van de schending van de inlichtingenverplichting, is de boete honderdvijftig procent van het bedrag dat ten onrechte is uitgekeerd. De consequentie van de invoering van deze wet is dat het aantal en de hoogte van de uitstaande vorderingen drastisch zal oplopen.

De gemeente heeft beleidsvrijheid gekregen om het boetebedrag te verlagen indien er sprake is van verminderde verwijtbaarheid. Wij stellen voor om het boetebedrag met vijftig procent te verlagen indien er sprake is van verminderde verwijtbaarheid. Van verminderde verwijtbaarheid is in ieder geval sprake indien:

- de overtreding, gelet op de geestelijke en/of verstandelijke toestand van de belanghebbende, hem niet volledig valt aan te rekenen;
- de belanghebbende de inlichtingenverplichting heeft overtreden, maar uit eigen beweging alsnog de juiste informatie verstrekt, voordat de cluster SDV de overtreding constateert.

Bij benadeling tot € 50.000,- volgt bestuursrechtelijke afhandeling. Bestuursrechtelijke afhandeling heeft prioriteit ten opzichte van strafrechtelijke afhandeling, waarbij de mogelijkheid bestaat om daar gemotiveerd van af te wijken conform de beleidsrichtlijn "Aanwijzing sociale zekerheidsfraude".

Indien sprake is van benadeling boven € 50.000,- dan wordt aangifte gedaan bij het Openbaar Ministerie conform de beleidsrichtlijn "Aanwijzing sociale zekerheidsfraude". Er volgt dan geen sanctionering middels de maatregelverordening, maar wordt door justitie een strafrechtelijk traject ingezet.

Bestuursrechtelijke afhandeling heeft prioriteit. Er wordt een lik-op-stukbeleid gevoerd. Door inzet op preventie en optimalisering van dienstverlening wordt voorkomen dat strafrechtelijke trajecten gestart worden.

3.5 Terugvordering

Met de introductie van de "Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW wetgeving" is het college verplicht de ten onrechte verstrekte bijstand, als gevolg van schending van de inlichtingenplicht, terug te vorderen. Daarnaast wordt, bij de schending van de inlichtingenplicht een boete opgelegd ter hoogte van de ten onrechte verstrekte bijstand. Het college is ook verplicht deze boete in te vorderen.

In de "Beleidsregels Terugvordering en invordering gemeente Haarlemmermeer 2013" is vastgelegd hoe de gemeente de overige ten onrechte uitbetaalde uitkering terugvordert. Korthedshalve verwijzen wij hierbij naar deze beleidsregels.

Wijziging draagkrachtpercentage

In de nota evaluatie minimabeleid in 2008 is besloten aflossingsbedragen voor verstrekte leenbijstand te verlagen naar 4% van het van toepassing zijnde normbedrag op maandbasis. Voor de mensen aan wie leenbijstand is verstrekt betekent dit immers iets meer ruimte in het besteedbaar inkomen.

Wij willen voorstellen om dit percentage te wijzigen in 6% op grond van onderstaande argumenten:

- de landelijke aflossingsbedragen liggen op 6%;
- in het kader van de Wet beslag op loon en uitkeringen wordt uitgegaan van een aflossingscapaciteit van 10%. Dit is ook het geval van de Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp).
- De Nederlandse vereniging voor Volkskrediet (NVVK) gebruikt in het kader van schuldhulpverlening 5% als minimale afloscapaciteit.

Voor fraudevorderingen geldt een percentage van 10. Hiermee wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen fraudevorderingen en overige terugvorderingsbedragen.

3.6 Verhaal

Het verhaal op onderhoudsbijdrage vormt ook een onderdeel van handhaving. Immers hoe meer onderhoudsbijdrage wordt ingevorderd, des te minder uitkering er door de gemeente hoeft te worden uitbetaald. In de "Beleidsregels verhaal gemeente Haarlemmermeer 2013" is vastgelegd wanneer het college overgaat tot verhaal. Korthedshalve verwijzen wij hierbij naar deze beleidsregels.

Hoofregel is dat het college gebruik maakt van haar bevoegdheid te verhalen, tenzij er sprake is van een dringende reden.

Mensen die beroep doen op een uitkering dienen alles in het werk te stellen om de onderhoudsbijdrage, waar recht op bestaat, ook daadwerkelijk te krijgen. Zo nodig kan de verplichting worden opgelegd het Landelijk bureau inning onderhoudsbijdragen (LBIO) hiervoor in te schakelen.

3.7 Terugvordering bedrijfskapitaal o.g.v. het Bbz

Gemeenten worden vanaf 2013 geprikkeld om een actief terugvorderingsbeleid te voeren m.b.t. bedrijfskapitaal welke is verstrekt o.g.v. het Bbz. Er komt namelijk een normbedrag voor ontvangsten bedrijfskapitaal Bbz. Als de gemeente in het declaratiejaar meer incasseert dan het normbedrag, dan mag zij het meerdere zelf houden en vrij besteden. Incasseert de gemeente echter minder, dan is het tekort voor eigen rekening. De gemeente krijgt dus een direct belang bij het jaarlijks ontvangen van een hoger bedrag aan rente en aflossing/terugbetaling dan het normbedrag dat voor dat jaar geldt. Bij terugvordering zal daarom prioriteit worden gelegd bij terugbetaling van betalingskapitaal ingevolge het Bbz.

Naast het invorderen van fraudevorderingen, heeft het invorderen van bedrijfskapitaal ingevolge het Bbz prioriteit.

3.8 Invordering

Nadat vastgesteld is dat er teveel of ten onrechte uitkering is verstrekt en een terugvorderingsbesluit is genomen, dient daadwerkelijk te worden overgegaan tot invordering. Invordering heeft grote prioriteit.

De effectiviteit en efficiëntie van invordering wordt verhoogd, waarbij we trachten al onze kansen te benutten. Maatwerk is het leidende principe en niet meer de administratieve juridische aanpak.

Dit willen wij bereiken door:

- De kans op betalen zo groot mogelijk te maken;
- Het indelen van klanten op basis van een (aanpassing van het) sturingsmodel opdat middels maatwerk efficiënt kan worden ingevorderd;
- De samenwerking en samenhang met andere aandachtsgebieden zoals schuldhulpverlening en re-integratieactiviteiten te verbeteren;
- Invorderingsaliertheid te vergroten

Er wordt onderzoek verricht naar verbetering van het sturingsmodel op basis waarvan terugvordering op maat mogelijk wordt.

3.9 Wet Inburgering

Vanaf 1 januari 2013 is de gemeente niet langer verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet inburgering. De gemeente is alleen nog verantwoordelijk voor handhaving van de mensen die voor 1 januari 2013 een traject zijn gestart op basis van deze wet. Het handhavingprincipe zoals neergelegd in het concept Hoogwaardig handhaving is ook op deze doelgroep van toepassing. Primair is handhaving bij de Wet inburgering er op gericht dat klanten binnen 3 jaar het examen behalen.

Jaarlijks worden mensen die een traject volgen op grond van de Wet Inburgering gecontroleerd op de voortgang van dat traject.

3.10 Ondersteunende Instrumenten

In 2013 zal gezocht worden naar instrumenten die kunnen ondersteunen bij het voorkomen en opsporen van fraude. Er zijn verschillende diagnose, plan- en sturingsinstrumenten ontwikkeld die kunnen ondersteunen bij handhaving. Deze instrumenten geven inzicht in de kansen op participatie en risico's op regelovertreding. De vaardigheden en omstandigheden van de klant komen volledig in beeld zodat ook actief aandacht aan arbeidsperspectief, schuldenproblematiek, armoedebeleid en zorgaspecten kan worden gegeven. De komende periode wordt onderzocht op welke wijze de huidige instrumenten kunnen worden verbeterd c.q. worden aangevuld.

4. Wat mag het kosten?

Handhaving op het gebied van de Wet werk en bijstand (WWB), Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemers (IOAW), Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) en Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz), is opgedragen aan ons college en wordt uitgevoerd door de cluster SDV. Uitvoering vindt plaats binnen de beschikbare budgetten, zoals vastgesteld na de reorganisatie (zie nota van B&W Reorganisatieplan cluster Sociale Dienstverlening, 2013.0028627). De kosten van communicatie, voorlichting en scholing van medewerkers kunnen worden gedekt binnen bestaande budgetten.

5. Wie is daarvoor verantwoordelijk?

De wetgever heeft de gemeenten belast met de uitvoering van de WWB, IOAW, IOAZ en Bbz. De wetten wordt onder medebewind uitgevoerd. Het onderdeel handhaving is een bevoegdheid van het college van burgemeester en wethouders. Binnen het college is de wethouder Sociale Zaken c.a. coördinerend portefeuillehouder.

6. Wanneer en hoe zal de raad over de voortgang worden geïnformeerd?

De raad zal middels het beleidsverslag WWB jaarlijks worden geïnformeerd over handhaving.

7. Overige relevante informatie

Deze nota is besproken in de cliëntenraad die ingevolge de WWB is ingesteld. Zij zijn akkoord met de inhoud en voorstellen in deze nota.

8. Communicatie

Om inwoners te informeren en bewust te maken van de plichten, publiceren we artikelen op de site van de gemeente en in InforMeer. Deze artikelen sturen we ook naar dorps- en wijkraden. Er zijn periodes waarin er aandacht is voor specifieke thema's. We schenken minimaal een keer per jaar aandacht aan de resultaten van fraudeonderzoeken via een persbericht en via het persgesprek schenken we regelmatig aandacht aan handhavingsacties. Om zoveel mogelijk eenduidig te communiceren maken we gebruik van het bestaand foldermateriaal van het ministerie van SZW en verwijzen we naar de landelijke site www.weethoehetzit.nl. Deze site is een initiatief van het ministerie, de Sociale Verzekeringsbank (SVB), het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), de Belastingdienst en gemeenten. Het bestaande landelijke materiaal verspreiden we ook onder onze ketenpartners zoals politie, MeerWaarde, zorgverzekeraars en nutsbedrijven. Nieuwe cliënten informeren we tijdens het eerste gesprek en alle andere klantcontacten. Bestaande cliënten informeren we via de nieuwsbrief 'Lopende Zaken'.

De kernboodschap van alle uitingen is dat de overheid en het Nederlandse publiek het belangrijk vinden dat geld bestemd voor uitkeringen alleen terecht komt bij mensen die hier recht op hebben.

Onderwerp Verdere professionalisering Handhaving Sociale Dienstverlening en vaststelling
beleidsregels terugvordering en verhaal

Volgvel 11

9. Handtekening

Burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,
namens dezen,
de portefeuillehouder,

S. Bak

Bijlage(n):
beleidsregels terugvordering en invordering gemeente Haarlemmermeer 2013
beleidsregels verhaal gemeente Haarlemmermeer 2013
acties m.b.t. handhaving
verklarende afkortingen

**Beleidsregels terugvordering en invordering
gemeente Haarlemmermeer 2013**

Artikel 1. Begripsbepalingen

1. In deze beleidsregels wordt verstaan onder:
 - a. De wet: Wet werk en bijstand;
 - b. IOAW: Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers;
 - c. IOAZ: Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen;
 - d. WI: Wet inburgering;
 - e. Bbz: Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004;
 - f. De wetten: de onder a tot en met g genoemde wetten en regelingen tezamen;
 - g. Awb: Algemene wet bestuursrecht;
 - h. BW: Burgerlijk Wetboek;
 - i. College; het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer;
 - j. Debiteur: de persoon van wie wordt teruggevorderd.
2. Alle begrippen die in deze beleidsregels worden gebruikt en die niet nadere worden omschreven, hebben dezelfde betekenis als in de wetten en de daarop berustende regelingen, alsmede in de Algemene wet bestuursrecht en het Burgerlijk Wetboek.

Artikel 2. Toepassingsgebied

Deze beleidsregels zijn van toepassing op terugvorderingen ingevolge de wet en van overeenkomstige toepassing op terugvorderingen ingevolge de IOAW, de IOAZ, de WI, en het Bbz, alsmede op vorderingen ingevolge onverschuldigde betaling ex artikel 6: 203 e.v. BW, voor zover in de wetten en regelingen niet dwingend anders is bepaald.

Artikel 3. Bevoegdheid

Het college maakt gebruik van de bevoegdheid tot:

- a. het herzien of intrekken van het toekenningsbesluit zoals vermeld in de wetten;
- b. het terug-, invorderen en verrekenen van ten onrechte verleende uitkeringen en gelden zoals vermeld in de wetten;
- c. het vestigen van een recht van hypotheek- of, waar het niet-registergoederen betreft, een pandovereenkomst, een en ander ter meerdere zekerheid tot terugbetaling van de verstrekte uitkering.

Artikel 4. Dringende redenen

Indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn, kan het college geheel of gedeeltelijk van herziening, intrekking of (verdere) invordering afzien.

Artikel 5. Bruterings

Het college maakt gebruik van de bevoegdheid om de uitkering bruto terug te vorderen in de gevallen zoals in de wetten omschreven. Echter, indien er géén sprake is van enig verwijtbaar gedrag van de zijde van de debiteur én de debiteur niet kan worden tegengeworpen dat de vordering niet in zijn geheel binnen het kalenderjaar waarop de vordering betrekking heeft is voldaan, wordt van brutering afgezien.

Artikel 6. Terugvorderingsbeschikking

Het college vermeldt in de terugvorderingsbeschikking, in aanvulling op hetgeen in artikel 4:86 Awb is gesteld, in ieder geval:

- a. de mogelijkheid voor de debiteur om voor het verstrijken van de gestelde betalingstermijn een gemotiveerd verzoek tot het treffen van een betalingsregeling te doen;

b. dat, bij gebreke van tijdige betaling of het tijdig indienen van een verzoek tot het treffen van een betalingsregeling, het college zal overgaan tot het instellen van rechtsmiddelen waarmee uiteindelijk tot (dwang)invordering kan worden overgegaan. Alle hieruit voortkomende invorderingskosten zullen op de debiteur worden verhaald.

Artikel 7. Betalingsverplichting

1. Het college heeft de bevoegdheid om als betalingsverplichting een betaling van de volledige vordering ineens op te leggen, dan wel ambtshalve een maandelijkse aflossingstermijn vast te stellen, waarbij als uitgangspunt wordt gehanteerd dat de volledige vordering binnen een termijn van 24 maanden zal zijn voldaan.
2. Bij betaling in termijnen moet in beginsel de vordering zoveel mogelijk naar draagkracht worden voldaan. Afwijkende betalingstermijnen, waardoor de debiteur minder dan de beslagvrije voet te besteden resteert, worden alleen in overleg met de debiteur overeengekomen.
3. In de betalingsregeling kunnen nadere voorwaarden worden opgenomen.
4. Indien de debiteur in gebreke blijft tot volledige nakoming van de betalingsverplichting, wordt het besluit tot terugvordering wettelijk ten uitvoer gelegd.

Artikel 8. Aflossingscapaciteit

1. Indien de debiteur een inkomen heeft op bijstandsniveau, bedraagt de aflossingscapaciteit:
 - a. minimaal 10% van de van toepassing zijnde bijstandsnorm per maand, inclusief de vakantietoeslag, indien de vordering het gevolg is van het niet, niet tijdig of niet volledig voldoen aan de inlichtingenplicht;
 - b. minimaal 6% van de van toepassing zijnde bijstandsnorm per maand bij de aflossing van leenbijstand als bedoeld in artikel 51 van de WWB;
 - c. minimaal 6% van de van toepassing zijnde bijstandsnorm per maand, inclusief vakantietoeslag, in de overige situaties.
2. Indien de debiteur een inkomen boven bijstandsniveau heeft, wordt de aflossingscapaciteit uit het vorige lid, indien het inkomen meer bedraagt dan 120% van het van toepassing zijnde normbedrag vermeerderd met toeslag, verhoogd met 35% van dit meerdere inkomen.
3. De aflossingscapaciteit van een debiteur, van wie de uitkering ingevolge de WWB-, of IOAW-, of IOAZ is beëindigd i.v.m. werkaanvaarding, wordt gedurende een periode van 12 maanden na beëindiging van die uitkering gelijkgesteld aan de aflossingscapaciteit van een debiteur met een inkomen op bijstandsniveau.
4. In geval van beslaglegging door een derde, kan de aflossingscapaciteit ingevolge de bovengenoemde leden voor alle vorderingen worden bepaald op de volledige beslagruimte, zoals aangegeven in artikel 475d leden 1 en 2 van het wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

Artikel 9. Tussentijdse beoordeling aflossingscapaciteit

Het college is bevoegd om tussentijds de hoogte van een eerder vastgestelde aflossingsverplichting te verhogen dan wel te wijzigen in een aflossingsverplichting ineens indien de gewijzigde omstandigheden van de debiteur daartoe aanleiding geven of indien de debiteur desgevraagd geen informatie geeft over zijn omstandigheden.

Artikel 10. Verzoek tot wijziging van de betalingsverplichting

1. Het college kan de debiteur, die verzoekt om wijziging van de betalingsverplichting, de verplichting opleggen dit verzoek te onderbouwen door overlegging van financiële en overige relevante gegevens.
2. Het verzoek tot wijziging van de betalingsverplichting heeft geen schorsende werking ten aanzien van de lopende betalingsverplichting.

Artikel 11. Verrekening en beslaglegging

1. Indien de debiteur niet tot minnelijke betaling van de vordering overgaat, wordt het terugvorderingsbesluit ten uitvoer gelegd door middel van verrekening met de uitkering, verstrekt door een andere gemeente of uitkeringsinstantie dan wel door middel van invordering bij dwangbevel en beslaglegging.
2. Het college kan tevens de invordering overdragen aan een derde.
3. De aan het eerste en tweede lid verbonden invorderingskosten worden volledig doorberekend aan de debiteur.

Artikel 12. Uitstel van betaling

1. Indien de financiële situatie of de bijzondere omstandigheden van de debiteur hiertoe aanleiding geven, kan het college op verzoek daartoe besluiten tot het verlenen van uitstel van betaling gedurende een bepaalde periode.
2. Nadat een dwangbevel wettelijk ten uitvoer is gelegd, kan het college op verzoek besluiten de aflossingsverplichting te matigen, met handhaving van het derdenbeslag.
3. Aan het uitstel van betaling, dan wel de matiging van de betalingsverplichting, kan het college voorwaarden verbinden.

Artikel 13. Afkoop van de restantvordering

1. Het college kan, indien volledige invordering op een andere wijze naar het oordeel van het college minder rendabel zal zijn, besluiten tot gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de vordering na betaling van 50% van de restschuld ineens.
2. Het college besluit – behoudens dringende redenen - niet tot kwijtschelding:
 - a. indien en voor zover de vordering wordt gedekt door pand of hypotheek;
 - b. indien de vordering het gevolg is van het niet of niet behoorlijk nakomen van de inlichtingenplicht en de betaling ineens minder bedraagt dan 50% van de restschuld.

Artikel 14. Kwijtschelding bij schuldregeling

1. Het college kan besluiten tot gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de teruggevorderde uitkering, indien:
 - a. redelijkerwijs is te voorzien dat de debiteur niet zal kunnen voortgaan met het betalen van zijn schulden;
 - b. redelijkerwijs is te voorzien dat een schuldregeling met betrekking tot alle vorderingen van de overige schuldeisers zonder een zodanig besluit niet tot stand zal komen;
 - c. de vordering wegens teruggevorderde bijstand ten minste wordt voldaan naar evenredigheid met de vorderingen van de schuldeisers van gelijke rang;
 - d. het verzoek tot medewerking aan een schuldsanering of schuldbemiddeling wordt ingediend door een bij het Nederlandse verenging voor Volkskrediet aangesloten schuldbemiddelingsinstantie of een Nederlandse gemeente.
2. Het college verleent geen kwijtschelding als bedoeld in lid 1:
 - a. indien de terugvordering van bijstand het gevolg is van het niet of niet behoorlijk nakomen van de inlichtingenplicht en waarbij als gevolg van dit gedrag een bestuurlijke boete is opgelegd of waarvan aangifte is gedaan bij het Openbaar Ministerie;
 - b. indien de vordering een bestuurlijke boete betreft;
 - c. indien en voor zover de vordering wordt gedekt door pand of hypotheek.
3. Het besluit tot gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de teruggevorderde bijstand treedt niet in werking voordat een schuldregeling overeenkomstig het eerste lid onder b tot stand is gekomen.
4. Het besluit tot gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de teruggevorderde bijstand wordt ingetrokken of ten nadele van de debiteur gewijzigd indien:
 - a. de debiteur zijn schuld aan het college niet overeenkomstig de schuldregeling voldoet;

b. onjuiste of onvolledige gegevens zijn verstrekt en de verstrekking van juiste of volledige gegevens tot een ander besluit zou hebben geleid.

Artikel 15. Afzien van (verdere) invordering

Het college kan afzien van terugvordering indien de debiteur:

- a. gedurende vijf jaar volledig aan zijn betalingsverplichting heeft voldaan;
- b. gedurende vijf jaar niet volledig aan de betalingsverplichting heeft voldaan, maar het achterstallige bedrag over die periode, vermeerderd met de daarover verschuldigde wettelijke rente en de op de invordering betrekking hebbende kosten, alsnog betaald;
- c. gedurende vijf jaar *geen* betalingen heeft verricht en het niet aannemelijk is dat hij deze op enig moment zal gaan verrichten;
- d. een bedrag overeenkomend met tenminste 50% van de restschuld, in één keer aflost.

Artikel 16. Opschorting invordering

Het college schort de invordering, in het geval van een bezwaar- of beroepschrift, enkel op indien de directe invordering onevenredig belastend is voor de debiteur of het niet opschorten van de invordering financiële risico's voor het college oplevert.

Artikel 17. Hardheidsclausule

Het college kan in bijzondere gevallen ten gunste van de debiteur afwijken van de bepalingen in deze beleidsregels, indien toepassing van deze beleidsregels tot onbillijkheden van overwegende aard leidt.

Artikel 18. Intrekking

De beleidsregels terugvordering ingevolge de Wet werk en bijstand worden ingetrokken.

Artikel 19. Inwerkingtreding

Deze beleidsregels treden in werking met ingang van 1 juni 2013 en werken terug tot 1 januari 2013.

Artikel 20. Citeertitel

Deze beleidsregels worden aangehaald als: Beleidsregels terugvordering en invordering gemeente Haarlemmermeer 2013.

Toelichting Beleidsregels terugvordering en invordering gemeente Haarlemmermeer 2013

ALGEMEEN

De cluster Sociale Dienstverlening (SDV) is verantwoordelijk voor de verlening van uitkeringen en vergoedingen op grond van een groot aantal wetten: de WWB, de IOAW/IOAZ, het BBZ de WI. In bepaalde situaties is er sprake van uitkeringen of vergoedingen die de klant later terug moeten betalen aan de cluster SDV. Dit kan zijn omdat de klant onjuiste inlichtingen heeft verstrekt of niet aan de voorwaarde voor verlening heeft voldaan. Maar ook, omdat achter andere middelen zijn verkregen of dat de uitkering als lening is bedoeld.

Voor al deze situaties zijn deze beleidsregels bedoeld. Met de vaststelling van deze beleidsregels is invulling gegeven aan de beleidsruimte die bij terugvordering van gelden bestaat. Omdat niet alle wetten dezelfde ruimte geven voor alle vorderingen waarover deze regels gaan, is nadrukkelijk bepaald dat deze regels buiten werking blijven waar het wettelijk kader hiervoor de ruimte niet geeft.

Als uitgangspunten voor het terugvorderingsbeleid geldt:

- hoofregel is dat een vordering volledig moet worden terugbetaald. Eigen verantwoordelijkheid van de burger staat voorop;
- in het opleggen van betalingsverplichtingen is de spontane nakoming van de betalingsverplichting belangrijker dan een maximale betaling naar draagkracht. Dit betekent dat invordering minder arbeidsintensief is;
- voorkomen moet worden dat er enorm veel energie gestopt moet worden in het laten nakomen van opgelegde betalingsverplichtingen. De mogelijkheid bestaat om hierop in het individuele geval op ambtelijk niveau een afweging te maken. fraude mag niet lonen. Terugvordering is het sluitstuk van handhaving. Beleidsregels met betrekking tot fraudevorderingen zijn daarom strenger;
- bij terug- en invordering wordt rekening gehouden met de gevolgen voor uitstroom naar werk en de schuldenpositie van de klant;
- kortom: bij besluiten en handelingen met betrekking tot terug- en invordering speelt de integrale benadering van de klant een centrale rol.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 1. Begripsbepalingen

In dit artikel zijn de begripsbepalingen opgenomen die noodzakelijk zijn voor het begrip van deze regeling. Begrippen die reeds in de genoemde wetten en regelingen zijn gedefinieerd en niet nader zijn gedefinieerd hebben in deze regels dezelfde betekenis.

Artikel 2. Toepassingsgebied

Deze beleidsregels zijn in eerste instantie van toepassing op terugvordering en invordering ingevolge de WWB. Daarnaast zijn deze beleidsregels in principe ook van toepassing op vorderingen ingevolge andere door de cluster SDV uit te voeren wetten en regelingen. De beleidsvrijheid is in bepaalde wetten beperkter dan in de WWB of wordt voor bepaalde vorderingen ingeperkt. Nadrukkelijk is bepaald dat deze beleidsregels alleen van toepassing zijn voor zover dit niet in strijd is met – hogere – wetten en regelingen.

Artikel 3. Bevoegdheid

Herziening en intrekking van het recht op een uitkering vormen een belangrijke grondslag voor de terugvordering. Evenals terugvordering is herziening en intrekking een bevoegdheid.

De cluster SDV maakt van deze bevoegdheden volledig gebruik in alle situaties en van alle personen zoals in de wetten geformuleerd. Gezinsbijstand wordt dus van alle gezinsleden teruggevorderd. Dit

laat onverlet dat de cluster SDV ambtshalve gehouden is bij toepassing van de beleidsregels, rekening te houden met de inherente afwijkingsbevoegdheid op grond van artikel 4:84 Awb en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

Artikel 4. Dringende redenen

Het begrip dringende redenen is in deze beleidsregels niet gedefinieerd. De cluster SDV sluit zich aan bij de criteria zoals die zijn ontwikkeld binnen de jurisprudentie. Hieruit blijkt dat dringende redenen niet snel aanwezig worden geacht, maar dat alle omstandigheden in het individuele geval moeten worden beoordeeld. Dit vraagt een duidelijk gemotiveerde afweging. De financiële situatie van de debiteur kan daarbij betrokken worden, maar mag nooit als enige omstandigheid worden opgevoerd. Ook de aanwezigheid van (minderjarige) kinderen in het gezin van de debiteur, is onvoldoende. De cluster SDV gaat uit van de eigen verantwoordelijkheid van de debiteur. Dit betekent dat de debiteur ook verantwoordelijkheid is voor de gevolgen van zijn handelen voor zichzelf en zijn kinderen.

Overigens hoeft de cluster SDV de debiteur in beginsel niet op de hoogte te stellen van het besluit tot afzien. Dit is uiteraard anders indien de debiteur hier zelf om heeft verzocht.

Wanneer reeds tot terug- en invordering is overgegaan, kan – indien de omstandigheden daar later aanleiding toe geven – alsnog van verdere invordering worden afgezien.

Artikel 5. Bruterig

De cluster SDV vordert in principe de bruto uitkering terug. In de gevallen dat de loonbelasting en premies niet afgedragen zijn aan de belastingdienst of het UWV, betreft de vordering een netto bedrag. Dit is aan de orde indien de vordering betrekking heeft op het lopende boekjaar. Op grond van lokale afspraken met de belastingdienst, mogen dan af te dragen loonbelasting, premies en vergoeding direct verrekend worden, ongeacht of de debiteur de vordering voldoet vóór het einde van het boekjaar.

Indien sprake is van een vordering die is ontstaan buiten toedoen van de debiteur, en deze debiteur niet kan worden verweten dat de betaling van de schuld niet reeds in het kalenderjaar waarop deze betrekking heeft, is deze vordering op grond van jurisprudentie ook netto. Indien belastingwetgeving dat vraagt, wordt het bruto deel door de gemeente betaald.

Artikel 6. Terugvorderingsbeschikking

Op grond van artikel 4:86 Awb vermeldt een beschikking tot terugvordering van een bestuurlijke geldvordering in ieder geval de te betalen geldsom en de termijn waarbinnen de betaling moet plaatsvinden. Ook de bezwaarclausule maakt op grond van de Awb-bepalingen deel uit van de beschikking.

In de beleidsregels wordt dit aangevuld met de mogelijkheid een (alternatieve) betalingsregeling voor te stellen en welke gevolgen verbonden zijn aan het niet tijdig betalen.

Artikel 7. Betalingsverplichting

De Awb gaat ervan uit dat bestuursrechtelijke geldvordering in een keer volledig worden terugbetaald. In de praktijk blijkt dat het opleggen van een betalingsverplichting in termijnen eerder geaccepteerd wordt door de debiteur en daardoor eerder tot minnelijke terugbetaling van de vordering leidt. Om te voorkomen dat bij niet nakomen van de maandelijkse betalingsverplichting is bepaald dat deze termijnbetaling altijd wordt gecombineerd met een uitstel van betaling van de hoofdsom ineens. Juridisch is daarmee de maandelijkse betalingsverplichting de bijzondere voorwaarde waaronder het uitstel van betaling is verleend. Wordt niet betaald en dus de voorwaarde niet nagekomen dan vervalt het verleende uitstel van betaling van de hoofdsom ineens en is de volledige hoofdsom direct opeisbaar. Was de betalingsverplichting anders vormgegeven, dan was alleen de niet betaalde

maandtermijn opeisbaar geworden en had – om de volledige vordering executoriaal in te vorderen – een gewijzigd invorderingsbesluit genomen moeten worden. Dit kost meer tijd en komt het incassoresultaat niet ten goede. Betalingen worden in beginsel naar draagkracht verricht. Hoe de aflossingscapaciteit moet worden berekend is in het volgende artikel beschreven. Nadrukkelijk is vastgelegd dat ambtshalve hiervan kan worden afgeweken. Deze bepaling is niet alleen van toepassing in die gevallen waarin de omstandigheden van de debiteur hiervoor aanleiding geven, maar vooral ook om voortvarend - zonder voorafgaand en uitgebreid draagkrachtonderzoek – tot invordering over te kunnen gaan.

Wij houden voor wat betreft de volgorde van aflossing op vorderingen de volgende preferentie aan:

1. vorderingen als gevolg van een boete;
2. bedrijfskapitaal ingevolge het Bbz;
3. vorderingen zonder executoriale titel gaan voor op dwangbevel;
4. fraudevorderingen gaan altijd voor niet-fraudevorderingen;
5. de oudste vordering wordt het eerste afgelost.

Als er reeds op een vordering wordt afgelost en er ontstaat later een vordering met een hogere preferentie, dient de nieuwe volgorde in de clustervordering in GWS te worden ingebracht.

Artikel 8. Aflossingscapaciteit

De aflossingscapaciteit wordt berekend naar draagkracht. In dit artikel zijn deze draagkrachtregels neergelegd. Deze regels zijn bedoeld als richtlijnen en hiervan kan, zoals in het vorige artikel is vastgelegd, worden afgeweken.

Deze bepaling maakt onderscheid naar de aard van de vordering en de aard van het inkomen van de debiteur. Voor fraudeschulden geldt in principe een hogere aflossingscapaciteit dan voor overige schulden. Het inkomen van een debiteur die niet langer een uitkering ontvangt, levert ook een hogere aflossingscapaciteit op, tenzij er sprake is van een debiteur die onlangs is uitgestroomd naar werk. Dit om uitstroom naar werk niet te frustreren.

In lid 4 is de bevoegdheid opgenomen om de aflossingscapaciteit te maximaliseren, in geval er sprake is van beslaglegging door een derde. Het is in het belang van de cluster SDV om zoveel mogelijk van de beslagruimte, zoals aangegeven in artikel 475d leden 1 en 2 van het wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering te claimen.

Artikel 9. Tussentijdse beoordeling aflossingscapaciteit

Met deze bepaling wordt de mogelijkheid van een tussentijds heronderzoek opgenomen. Met het uitgangspunt dat spontane nakoming van betalingen belangrijker is dan betaling naar draagkracht, zal hier in de praktijk slechts sporadisch gebruik van gemaakt worden. Toch is deze mogelijkheid in de beleidsregels opgenomen, omdat het denkbaar is dat de debiteur tussentijds over middelen gaat beschikken, die aangewend moeten worden voor de aflossing.

Artikel 10. Verzoek tot wijziging van de aflossingsverplichting

De debiteur kan altijd een verzoek indienen tot een wijziging van de vastgestelde aflossingsverplichting. De debiteur moet zijn verzoek desgevraagd onderbouwen door overlegging van financiële en overige relevante stukken, zodat het College de persoonlijke en financiële situatie van de debiteur kan (her)beoordelen.

Artikel 11. Verrekening en beslaglegging

Wanneer een minnelijke betalingsregeling niet tot stand komt of niet (voldoende) wordt nagekomen, volgt invordering door middel van verrekening met een uitkering verstrekt door een andere uitkeringsinstantie. In de WWB is deze mogelijkheid wettelijk geregeld, zodat wanneer de debiteur elders een uitkering ingevolge de WWB, IOAW, IOAZ, WW, WAO, Wajong etc. ontvangt de vordering eenvoudig verrekend kan worden. Een machtiging van de debiteur is hiervoor niet nodig. Indien deze verrekening niet mogelijk is, zal tot executoriale invordering worden overgegaan. Hiervoor is een dwangbevel nodig, waarna vervolgens tot beslaglegging op inkomen of vermogen kan worden overgegaan.

Het college kan voor de executoriale invordering gebruik maken van de diensten van een derde. Nadrukkelijk is opgenomen dat de te maken kosten voor deze invordering ten laste komen van de debiteur. De debiteur is hierop bij de terug- en invorderingsbeschikking al gewezen. De debiteur heeft er dus belang bij om een minnelijke regeling te treffen en wordt op deze wijze geprikkeld om deze regeling na te komen.

In de praktijk kan het voorkomen dat de cluster SDV een zaak uit handen geeft aan een deurwaarder en die blijkt de vordering niet te kunnen incasseren. Deze kosten worden dan niet doorberekend aan de debiteur. De cluster SDV betaalt dan de kosten van de deurwaarder.

Artikel 12. Uitstel van betaling

In gevallen dat de financiële of persoonlijke situatie geen enkele mogelijkheid tot betaling biedt, kan er uitstel van betaling worden verleend. Dit is altijd tijdelijk. Aan het uitstel kunnen voorwaarden worden verbonden. Deze voorwaarden zullen gericht zijn op het verbeteren van de draagkracht, zodat wel tot terugbetaling kan worden overgegaan. Een bijzondere situatie doet zich voor indien inmiddels beslag is gelegd. Bij een nadere betalingsregeling zal een overeengekomen termijn onder handhaving van het beslag moeten worden ingehouden door degene waaronder beslag is gelegd: de inhoudingsplichtige derde.

Opheffing van beslag vindt alleen plaats zodra er op een andere wijze voldoende zekerheid tot volledige betaling is verkregen. Dit om te voorkomen dat de beslagpositie ten opzichte van andere schuldeisers verslechtert.

Artikel 13. Afkoop van de restantvordering

Ingevolge dit artikel kan een debiteur voor kwijtschelding van de restantvordering in aanmerking komen indien hij een deel van de restschuld ineens voldoet.

Dit geldt niet in de twee volgende situaties. Ten eerste voor een vordering waarvoor een zekerheid in de vorm van een pand- of hypotheekrecht is gevestigd. Deze zekerheid wordt gevestigd op grond van wettelijke bepalingen bijvoorbeeld in het geval van een zelf bewoonde eigen woning. Deze zekerheid moet eerst worden uitgewonnen. Het na uitwinning resterende bedrag komt wel voor afkoop in aanmerking.

Ten tweede voor vorderingen die het gevolg zijn van het schenden van de inlichtingenplicht. Voor deze vorderingen heeft de wetgever vastgesteld dat ten minste 50% van de restschuld ineens betaald moet worden.

Artikel 14. Kwijtschelding bij schuldregeling

Deze bepaling regelt de kwijtschelding van vorderingen om een schuldregeling mogelijk te maken. Deze beleidsregel is gebaseerd op een eerder in de wet opgenomen bepaling en maakt het voor de meeste vorderingen mogelijk onder voorwaarden aan schuldregelingen mee te werken.

Dit uiteraard voor zover de wetgever hier geen beperking aan geeft – lid 2 onderdelen a en b – of indien er een zekerheid is gevestigd, welke nog niet te gelde is gemaakt. Het besluit tot het gedeeltelijk afzien van invordering treedt niet in werking voordat een schuldregeling tot stand is gekomen.

Artikel 15. Afzien van (verdere) invordering

Binnen de debiteurenitvoeringspraktijk doen zich regelmatig situaties voor waarbij de kosten van de uitvoering van invorderingsmaatregelen niet langer in verhouding staan tot de hoogte van een restantvordering. Oninbare vorderingen kunnen daarom na 5 jaar worden afgeboekt. Dit geldt niet voor boetes. Op grond van artikel 60 lid 4 WWB of artikel 29 lid 2 IOAW/IOAZ dienen deze altijd te worden teruggevorderd.

Artikel 16. Opschorting invordering

In beginsel kan direct tot invordering worden overgegaan zodra het betreffende besluit tot terugvordering is genomen en er dus wordt beschikt over een executoriale titel. Een eventueel bezwaar- of beroepschrift van de debiteur tegen dit besluit, heeft geen schorsende werking. Wel kan de debiteur de voorzieningenrechter van de rechtbank (of van de Centrale Raad van Beroep) hangende een bezwaar- of beroepsprocedure verzoeken om een voorlopige voorziening te treffen, waaronder begrepen een schorsing.

Zolang het besluit niet onherroepelijk is, bestaat het risico dat de cluster SDV, indien achteraf blijkt dat het besluit ten onrechte genomen is, geconfronteerd wordt met een schadevergoedingsactie van debiteur. Een besluit is onherroepelijk wanneer er voor debiteur geen mogelijkheden van bezwaar of beroep meer open staan. Dit is zes weken na het besluit of na de rechterlijke uitspraak. De cluster SDV zal, zolang het besluit niet onherroepelijk is, niet alleen moeten kijken naar haar eigen belangen maar ook naar de belangen van de (vermeende) schuldenaar. Indien het treffen van executiemaatregelen hangende bezwaar/beroep onevenredig belastend zijn voor debiteur, is de cluster SDV gehouden om de invordering op te schorten.

Artikel 17. Hardheidsclausule

Indien de toepassing van deze beleidsregels tot onbillijkheden leidt, kan het college ten gunste van de debiteur afwijken van de bepalingen. Van deze mogelijkheid dient terughoudend gebruik gemaakt te worden om het scheppen van precedenten tegen te gaan.

Artikel 18. Intrekking

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 19. Inwerkingtreding

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 20. Citeertitel

Dit artikel behoeft geen toelichting.

**Beleidsregels verhaal gemeente
Haarlemmermeer 2013**

HOOFDSTUK 1: BEGRIPSBEPALINGEN REGELING

Artikel 1. Begripsbepalingen

1. De begripsomschrijvingen in de wet en de daarop berustende regelingen, alsmede in de Algemene wet bestuursrecht en het Burgerlijk Wetboek zijn van toepassing op de begrippen die in deze regeling worden gebruikt.
2. In deze regeling wordt verstaan onder:
 - a. De wet: Wet werk en bijstand;
 - b. IOAW: Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers;
 - c. IOAZ: Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen;
 - d. Bbz: Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004;
 - e. BW: Burgerlijk Wetboek;
 - f. Rv: Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering;
 - g. College: het college van burgemeester en wethouders;
 - h. Debiteur: degene van wie wordt teruggevorderd, dan wel degene op wie wordt verhaald.

HOOFDSTUK 2: BELEIDSREGELS VERHAAL

Artikel 2. Verhaalsbevoegdheid

Het college maakt gebruik van de bevoegdheid om de kosten van bijstand te verhalen overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 61 tot en met 62i van de wet.

Artikel 3. Verhaal van bijstand

Het college verhaalt kosten van bijstand op degene en in de situaties zoals genoemd in artikel 62 en 62f van de wet, met uitzondering van de persoon in de situatie genoemd in artikel 62, aanhef en sub c in de wet.

Artikel 4. Afzien van verhaal

Het college ziet geheel of gedeeltelijk af van het nemen van een verhaalsbesluit indien daarvoor gelet op de omstandigheden van de debiteur of degene die de bijstand ontvangt of heeft ontvangen, dringende redenen aanwezig zijn.

Artikel 5. Ingangsdatum verhaalsbijdrage

De verhaalsbijdrage ingevolge artikel 62 van de wet wordt opgelegd met ingang van de eerste van de maand volgend op de datum van eerste aanschrijving van de debiteur.

Artikel 6. Kwijtschelding wegens schuldenproblematiek

1. In afwijking van artikel 2 van deze regeling, kan het college op verzoek van de debiteur, besluiten gedeeltelijk af te zien van verhaal van kosten van bijstand voor zover het betreft verschuldigde verhaalsbedragen die op het moment van het besluit opeisbaar zijn, indien:
 - a. redelijkerwijs te voorzien is dat degene op wie wordt verhaald niet zal kunnen voortgaan met het betalen van zijn schulden;
 - b. redelijkerwijs te voorzien is dat een schuldregeling met betrekking tot alle vorderingen van de overige schuldeisers zonder een zodanig besluit niet tot stand zal komen;
 - c. de vordering wegens verhaal van bijstand ten minste zal worden voldaan naar evenredigheid met de vorderingen van de schuldeisers van gelijke rang.
2. Het besluit tot het gedeeltelijk afzien van verhaal treedt niet in werking voordat een schuldregeling tot stand is gekomen.

3. Het college trekt het besluit tot het gedeeltelijk afzien van verhaal in of wijzigt dit besluit ten nadele van de debiteur, indien:
 - a. niet binnen twaalf maanden nadat dat besluit is bekendgemaakt, een schuldregeling tot stand is gekomen, die voldoet aan de voorwaarden genoemd in lid 1 van dit artikel;
 - b. de debiteur de vordering niet overeenkomstig de schuldregeling voldoet;
 - c. onjuiste of onvolledige gegevens zijn verstrekt en de verstrekking van juiste of volledige gegevens tot een ander besluit zou hebben geleid.

Artikel 7. Kwijtschelding van een verhaalsvordering die een afgesloten periode betreft

1. Het college kan van verdere inning van de verhaalsvordering afzien, voor zover het een eenmalige vordering over een afgesloten bijstandsperiode betreft, indien de debiteur:
 - a. gedurende vijf jaar volledig aan zijn betalingsverplichtingen heeft voldaan;
 - b. gedurende vijf jaar niet volledig aan zijn betalingsverplichtingen heeft voldaan, maar het achterstallige bedrag over die periode, vermeerderd met de daarover verschuldigde wettelijke rente en de op de invordering betrekking hebbende kosten, alsnog heeft betaald;
 - c. gedurende vijf jaar geen betalingen heeft verricht en niet aannemelijk is dat hij deze op enig moment zal gaan verrichten;
 - d. een bedrag, overeenkomend met ten minste 50% van de restschuld in één keer aflost.
2. Onder een afgesloten bijstandsperiode wordt verstaan de periode waarover aan de bijstandsgerechtigde aaneengesloten bijstand is verleend, welke bijstandsverlening inmiddels is beëindigd.

Artikel 8. Verhaal in rechte en op grond van rechterlijke uitspraak

1. Indien de debiteur niet uit eigen beweging bereid is het verschuldigde te voldoen dan wel niet of niet tijdig tot betaling daarvan overgaat, besluit het college tot verhaal in rechte.
2. Een rechterlijke uitspraak betreffende levensonderhoud verschuldigd krachtens Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek, die uitvoerbaar is en niet wordt nagekomen, wordt door het college de voorwaarde opgelegd het Landelijk bureau inning onderhoudsbijdragen om invordering te verzoeken.
3. In het door het college genomen besluit tot verhaal wordt bepaald dat het verschuldigde binnen dertig dagen na verzending van het besluit dient te worden voldaan.

Artikel 9. (Her-) onderzoek naar draagkracht

1. Het college verricht één keer per 24 maanden een onderzoek naar de draagkracht van de debiteur voor het voldoen van een verhaalsbijdrage ingevolge artikel 62 van de wet. Indien gewijzigde omstandigheden daartoe aanleiding geven, vindt binnen 24 maanden een heronderzoek plaats. Het college stelt als gevolg van dit onderzoek bij wijziging van de draagkracht een nieuwe verhaalsbijdrage vast.
2. Het college gaat niet over tot een nieuw verhaalsbesluit ingevolge artikel 62 van de wet indien:
 - a. Uit draagkrachtonderzoek blijkt dat de nieuwe berekende betalingsverplichting minder dan 10 % afwijkt van de eerder vastgestelde verhaalsbijdrage;
 - b. de vaste woon- en verblijfplaats van belanghebbende niet bekend is (vertrokken, onbekend waarheen). Het college stelt ieder kwartaal een onderzoek hiernaar in. Indien na verloop van 5 jaar na de datum van de eerste aanschrijving nog steeds geen vaste woon- en verblijfplaats van belanghebbende bekend is, wordt definitief van verhaal van bijstand afgezien, waarbij de vordering wordt afgeboekt.

Artikel 10. Niet voldoen aan door de rechter vastgestelde verhaalsbijdrage

1. Indien de belanghebbende niet bereid blijkt de door de rechter op verzoek van het college vastgestelde verhaalsbijdrage te voldoen, dan wordt die uitspraak ten uitvoer gelegd door middel van executoriaal beslag overeenkomstig de artikelen 479b tot en met 479g, behoudens artikel 479e lid 2 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.
2. Indien de onderhoudsplichtige lopende het verhaalsonderzoek met onbekende bestemming is vertrokken en de onderhoudsplichtige voor zijn vertrek tijdig op het GBA-adres is aangeschreven, waardoor de onderhoudsplichtige rechtens is geïnformeerd omtrent zijn verplichtingen in deze, wordt onverwijld een verzoekschrift ingediend bij de rechtbank.
3. Wanneer de vaste woon- en verblijfplaats van belanghebbende niet bekend is, stelt het college ieder kwartaal een onderzoek hiernaar in. De maandelijks op te boeken onderhoudsverplichting wordt dan beperkt tot een maximale verplichting van 12 maanden, ingaande de eerste dag van de maand volgend op de datum uitschrijving uit de gemeentelijke basisadministratie.
4. Wanneer de vaste woon- en verblijfplaats van belanghebbende weer bekend wordt, gaat het college direct over tot dwanginvordering van de tot dat moment ontstane achterstallige termijnen en wordt belanghebbende geïnformeerd dat de in rechte vastgestelde maandelijks verhaalsbijdrage weer per datum inschrijving in de gemeentelijke basisadministratie van kracht is.
5. Indien na verloop van 5 jaar na de datum van uitschrijving uit de gemeentelijke basisadministratie nog steeds geen vaste woon- en verblijfplaats van belanghebbende bekend is, wordt definitief van verhaal van bijstand afgezien, waarbij de vordering wordt afgeboekt.

Artikel 11. Rente en kosten

Indien moet worden overgegaan tot beslaglegging als bedoeld in artikel 10 van deze beleidsregels, dan wordt de vordering slechts verhoogd met de wettelijke rente en de op de invordering betrekking hebbende kosten, indien de invordering is overgedragen aan een gerechtsdeurwaarder.

Artikel 12. Invordering van verhaalsbijdragen

Indien de debiteur een door de rechter vastgestelde verhaalsbijdrage ingevolge de artikelen 62 of 62f van de wet of een verhaalsbesluit ingevolge artikel 62b van de wet niet voldoet, zijn de artikelen 6 tot en met 16 uit de Beleidsregels terugvordering en invordering gemeente Haarlemmermeer 2013 of diens opvolger, overeenkomstig van toepassing.

HOOFDSTUK 3: SLOTBEPALINGEN REGELING

Artikel 13. Nadere invulling van beleid

Het college kan deze beleidsregels nader uitwerken in een beleidsnotitie inzake verhaal.

Artikel 14. Hardheidsclausule

Het college kan in bijzondere gevallen ten gunste van de debiteur afwijken van de bepalingen in deze regeling, indien toepassing van de regeling tot onbillijkheden van overwegende aard leidt.

Artikel 15. Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking met ingang van 1 juni 2013 en werkt terug tot 1 januari 2013.

Artikel 16. Citeertitel

Deze beleidsregels worden aangehaald als: Beleidsregels verhaal gemeente Haarlemmermeer 2013.

ALGEMEEN

De wet maakt onderscheid in terugvordering en verhaal van kosten van bijstand. Terugvordering heeft betrekking op het terughalen van teveel of ten onrechte verleende bijstand. Ook bij het niet nakomen van de aflossingsverplichtingen van een verstrekte leenbijstand is er sprake van terugvordering. De bijstand wordt teruggevorderd van degene aan wie de bijstand is uitbetaald, dus van de (voormalige) uitkeringsgerechtigde zelf.

Bij verhaal van bijstand gaat het om het terugvorderen van de kosten van bijstand van een andere persoon dan de uitkeringsgerechtigde, bijvoorbeeld in verband met de onderhoudsplicht of schenkingen of door verhaal op nalatenschappen.

In de paragraaf 6.4 en 6.5 van de wet heeft de wetgever de terugvordering van ten onrechte verleende bijstand en het verhalen van bijstand op derden geregeld. Vanaf de inwerkingtreding van de WWB is terugvordering en verhaal geen verplichting meer maar een bevoegdheid. Hieruit volgt dat de cluster SDV de beleidsruimte heeft om zelf eigen afwegingen te maken over de wijze waarop zij hieraan invulling wil geven.

Het gaat dan niet alleen om het terugvorderen en verhalen, maar ook om de wijze waarop de cluster haar beleidsruimte invult met betrekking tot de invordering van vorderingen uit hoofde van terugvorderings- en verhaalsbesluiten alsook de wijze waarop zij vorm wil geven aan kwijtschelding. Door vaststelling van deze beleidsregels beoogt de cluster SDV enerzijds een meer slagvaardiger en doelgerichter incasso- en uitvoeringspraktijk mogelijk te maken, anderzijds om aan de klant rechtszekerheid te bieden voor wat betreft de wijze waarop de cluster SDV aan de gegeven beleidsruimte invulling geeft.

Bij de opmaak van de beleidsregels zijn nadrukkelijk de volgende uitgangspunten in ogenschouw genomen:

- hoofdregel is dat een schuld volledig moet worden terugbetaald. Eigen verantwoordelijkheid van de burger staat voorop;
- ook vanuit het oogpunt van efficiency en effectiviteit zijn beleidsmatig keuzes gemaakt. In de bepalingen met betrekking tot de zogenaamde kruimelbedragen voor het terugvorderen en het invorderen laat zich dat bijvoorbeeld heel expliciet voelen. Bij de opmaak van de beleidsregels is in die zin ook telkens een kosten-batenanalyse gemaakt ten aanzien van de inspanningen en activiteiten om te komen tot de invordering van schulden;
- fraude mag niet lonen. Ook hier is de balans gezocht in relatie tot efficiëntie en effectiviteit en de belangen van de debiteur. In de beleidsregels zie je dan ook terug dat bijvoorbeeld in geval van fraudeschulden mogelijkheden bestaan voor kwijtschelding en afkoop van schuld. Wel is er telkens, vanuit het benoemde principe dat fraude niet mag lonen, bewust voor gekozen om de terug- en invordering van fraude-schulden te verzwaren ten opzichte van niet-fraudeschulden.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

HOOFDSTUK 1: BEGRIPSBEPALINGEN REGELING

Artikel 1. Begripsbepalingen

In dit artikel zijn de begripsbepalingen opgenomen die noodzakelijk zijn voor het begrip van deze regeling.

HOOFDSTUK 2: BELEIDSREGELS VERHAAL

Artikel 2. Verhaalsbevoegdheid

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting

Artikel 3. Verhaal van bijstand

Hier is omschreven welke kosten worden verhaald. Onder a en b worden de verhaalsmogelijkheden op de (ex) echtgenoot (en daarmee gelijkgesteld de geregistreerde partner) bedoeld t.a.v. zijn onderhoudsplicht jegens zijn (ex) echtgenoot en/of minderjarige kinderen.

Artikel 4. Afzien van verhaal

Het college kan geheel of gedeeltelijk van verhaal afzien indien daarvoor, gelet op de omstandigheden van degene op wie verhaal wordt gezocht of degene die de bijstand ontvangt of heeft ontvangen, dringende redenen aanwezig zijn. In het algemeen kan er sprake zijn van dringende redenen indien bepaalde feiten ertoe nopen om af te zien van verhaal ter bescherming van lijf en geest van de debiteur of de bijstandspartij. In die zin heeft het begrip “dringende redenen” bij verhaal een ruimer bereik dan bij terugvordering. Uit de aard der zaak kan een dringende reden nimmer financieel van aard zijn: indien de onderhoudsplichtige niet in staat is bij te dragen in de bijstandskosten is verhaal (tijdelijk) wegens het ontbreken van draagkracht niet mogelijk.

Artikel 5. Ingangsdatum verhaalsbijdrage

In het kader van de rechtszekerheid is bepaald de (mogelijke) ingangsdatum van de verhaalsbijdrage te bepalen op de eerste van de maand volgend op de datum van de eerste aanschrijving van debiteur. Dit is het moment waarop de debiteur gevraagd wordt inlichtingen te verstrekken op basis waarvan eventueel een verhaalsbijdrage vastgesteld kan worden. Dit geldt ook voor heronderzoeken. Let wel: indien de debiteur niet overgaat tot betalen en de cluster SDV een verhaalsprocedure start bij de rechtbank, zal de rechtbank de ingangsdatum van verhaal anders vast stellen, indien het tijdvak tussen de door de cluster SDV vastgestelde ingangsdatum van verhaal en het aanhangig maken van de procedure groot is.

Artikel 6. Kwijtschelding wegens schuldenproblematiek

Net als bij terugvordering kan ook de debiteur met een verhaalsvordering in een uitzichtloze schuldsituatie verkeren die alleen met een schuldenregeling opgelost kan worden. Dit artikel geeft aan hoe in deze situatie te handelen.

Het college kan van verdere inning van de verhaalsvordering afzien indien het een eenmalige vordering van een afgesloten bijstandsperiode betreft, onder de voorwaarden in dit artikel vermeld. Voor de duidelijk is aangegeven wat onder een afgesloten bijstandsperiode wordt verstaan.

Artikel 7. Kwijtschelding van een verhaalsvordering die een afgesloten periode betreft

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 8. Verhaal in rechte en op grond van rechterlijke uitspraak

Bij gebreke van minnelijke voldoening van de verhaalsbijdrage wordt tot verhaal in rechte overgegaan. De rechterlijke uitspraak die volgt op de verhaalsprocedure in rechte levert een executoriale titel op. Een al aanwezige rechterlijke uitspraak betreffende levensonderhoud wordt verhaald. Dit besluit tot verhaal levert een executoriale titel op. Beide executoriale titels worden op kosten van de schuldenaar betekend.

Artikel 9. (Her-) onderzoek naar draagkracht

Verhaalsonderzoeken zijn intensief en blijken in de praktijk slechts in beperkte mate te leiden tot gewijzigde vaststelling van een verhaalsbijdrage. Om die reden is in dit artikel het uitgangspunt neergelegd dat een verhaalsonderzoek eenmaal per 24 maanden plaatsvindt. In lid 2 zijn aanvullende criteria benoemd.

Artikel 10. Niet voldoen aan door de rechter vastgestelde verhaalsbijdrage

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 11. Rente en kosten

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 12 – Invordering van verhaalsbijdragen

Op het moment dat de cluster SDV een verhaalsbesluit heeft genomen en debiteur betaalt niet, dan is een uitspraak van de rechter nodig. De uitspraak van de rechter levert een executoriale titel op. Vanaf het moment van het verkrijgen van een executoriale titel is er geen reden om verhaalsvorderingen anders te bezien dan vorderingen die voortkomen uit terugvordering. Om die reden zijn op grond van dit artikel de invorderingsbepalingen terugvordering dan ook van toepassing op (afdwingbare) verhaalsvorderingen. Een verhaalsvordering is daarbij aan te merken als een niet-fraudeschuld.

HOOFDSTUK 3: SLOTBEPALINGEN REGELING**Artikel 13. Nadere invulling van beleid**

Het college kan deze beleidsregels nader uitwerken in een beleidsnotitie inzake terugvordering en verhaal.

Artikel 14. Hardheidsclausule

Indien de toepassing van deze beleidsregels tot onbillijkheden leidt, kan het college ten gunste van de debiteur afwijken van de bepalingen. Van deze mogelijkheid dient terughoudend gebruik gemaakt te worden om het scheppen van een precedent tegen te gaan.

Artikel 15. Inwerkingtreding

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 16. Citeertitel

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Bijlage bij de nota verdere professionalisering Handhaving Sociale Dienstverlening en vaststelling beleidsregels terugvordering en verhaal

In deze bijlage wordt per aandachtsveld de concrete actie geformuleerd die de komende periode op het gebied van handhaving zal worden ingezet.

Preventieve handhaving, goed en tijdig informeren over rechten, plichten en procedures.

De volgende actiepunten worden voor wat betreft vroegtijdige informatieverstrekking vastgesteld:

- Structurering van het informatiegesprek bij de aanvraag voor levensonderhoud, bijzondere bijstand en mutaties opdat zoveel mogelijk eenduidig naar buiten toe wordt gecommuniceerd over rechten en plichten en alle belangrijke aspecten aan bod komen. Ook het integrale verband met zorg (bijvoorbeeld minimabeleid en bijzondere bijstand en het niet gebruik hiervan) zal hierbij moeten worden gelegd;
- Start van het gebruik van de folder rechten en plichten van het ministerie. Er is op dit moment geen meerwaarde om een specifieke folder voor de gemeente te ontwikkelen;
- Medewerkers met klantcontact moeten *periodiek* een training krijgen gericht op verbetering van communicatie met de klant. Dit moet worden opgenomen in het opleidingsplan van SDV en is vast onderdeel van de fubo/pop-cyclus;
- De website van de gemeente Haarlemmermeer behoeft aanvulling en updating en dient in lijn te zijn met de folders;
- Jaarlijks dient minimaal één persbericht met resultaten van fraudeonderzoeken te worden gepubliceerd in de lokale media (bijvoorbeeld Witte Weekblad/Informeer);
- In het wekelijks pers uur (wethouder met journalisten) zal regelmatig aandacht worden besteed aan acties m.b.t. handhaving;
- Themacontroles worden gehouden en kunnen afhankelijk van het thema worden aangekondigd in de media;
- Jaarlijks dient minimaal twee keer een onderwerp, dat betrekking heeft op handhaving (in de meest brede zin van het woord), te verschijnen in 'lopende zaken';
- Betrekken van ketenpartners om algemene informatie over handhaving middels posters te verspreiden. Denk hierbij aan wachtruimte bij politie, Meerwaarde, zorgverzekeraars, nutsbedrijven;
- Informatie over handhaving via twitter en tv-schermen in de wachtruimte van het Raadhuis;
- Artikelen over handhaving plaatsen in periodieken van dorps- wijkraden.

Het optimaliseren van de dienstverlening

De volgende actiepunten worden voor wat betreft optimaliseren van de dienstverlening vastgesteld:

- De klantmanager dienen optimaal gebruik te maken van het DKD ter voorkoming van onnodige uitvraag dit in relatie tot de WEU;
- Onderzoek naar verbetering gebruik van een diagnose, plan- en sturingsinstrument;
- Handhaving dient een vast onderdeel te worden in de fubo/pop-cyclus van alle klantmanagers (incl. zorg) en administratief medewerkers;
- Er wordt minimaal één keer per twee jaar een klanttevredenheidsonderzoek WWB gehouden.

Vroegtijdige detectie & afhandeling: controle op maat

De volgende actiepunten worden voor wat betreft controle op maat vastgesteld:

- Er worden (minimaal) vier themaonderzoeken per jaar uitgevoerd. Jaarlijks wordt vastgesteld welke thema's er aan de orde komen;
- Uitgangspunt is dat jaarlijks, alle signalen van het inlichtingenbureau, binnen **één maand** worden onderzocht;

- Jaarlijkse dienen medewerkers een opleiding te krijgen in het kader van fraudealertheid, toegespitst op de meest actuele ontwikkelingen;
- Bij het afleggen van huisbezoeken dient gewerkt te worden volgens het protocol zoals is vastgesteld door de staatssecretaris van SZW;
- Jaarlijks worden risicoprofielen ontwikkeld aan de hand van een diagnose, plan- en sturingsinstrument;

Sanctioneren op maat

De volgende actiepunten worden voor wat betreft sanctioneren op maat vastgesteld:

- Boete opleggen;
- Terugvorderingsbedrag vaststellen;
- Maatregel opleggen o.g.v. de Maatregelenverordening gemeente Haarlemmermeer 2013;
- In verband met het lik-op-stukbeleid dient dit uiterlijk **binnen 2 weken** na constateren van een schending inlichtingenplicht en/of maatregelwaardige gedraging een beschikking of terugvorderingsbrief te worden verzonden;
- Indien het, gelet op de complexiteit van de zaak, niet mogelijk is om binnen 2 weken, na constatering, een beschikking of terugvorderingsbrief te verzenden, dient een kennisgeving aan de klant te worden gezonden, waarin aangegeven wordt dat het college voornemens is om een boete op te leggen.
- Klanten worden bij het niet verschijnen op een oproep voor een doelmatigheidsonderzoek altijd opnieuw **binnen 1 week** uitgenodigd voor een nieuw gesprek;
- Voor 2013 incasseren wij 10%¹ van alle fraudevorderingen (nieuwe en bestaande) in het kader van de WWB, IOAW, IOAZ en Bbz. Deze vorderingen hebben prioriteit bij de uitvoering;
- Bij aangetoonde fraude van meer dan € 50.000,- wordt door de gemeente altijd aangifte gedaan;
- Onder dit bedrag wordt gekozen voor een bestuursrechtelijke afdoening;
- Zowel bij strafrechtelijke als bestuursrechtelijke afdoening volgt terugvordering van de teveel ontvangen gelden.

Invordering

De volgende actiepunten worden voor wat betreft invordering vastgesteld:

- Verbeteren van de klantgerichtheid van medewerkers Terugvordering & Verhaal door training klantgericht werken en vorderingsalertheid;
- Goede informatievoorziening naar de klant middels informatie op internet en gebruik algemene folders, reeds bij aanvraag, maar ook bij nieuwe debiteuren;
- Twee keer per jaar een onderwerp over terugvordering in 'Lopende Zaken';
- Persoonlijke benadering van klanten door middel van belrondes (één keer per maand);
- Onderzoek te verrichten naar verbetering van het sturingsmodel om terug te vorderen, analoog aan het terugvorderingsstoplichtmodel van Stimulansz waarbij klanten in verschillende categorieën worden ingedeeld op basis waarvan terugvordering op maat mogelijk wordt;
- Afspraken maken met een select aantal deurwaarders in verband met beslagen;
- Klanten worden proactief doorverwezen naar schuldhulpverlening, indien blijkt dat er sprake is van een problematische schuldsituatie;
- Samenwerking en kennisoverdracht tussen medewerkers terugvordering en verhaal, medewerkers doelmatigheid en rechtmatigheid wordt geïntensiveerd, bijvoorbeeld bij aanvragen en beëindigingen van uitkeringen;
- Onderzoek naar herdefiniëring van incassoquote.

¹ Op grond van de kernkaart WWB 2011 is het landelijk gemiddelde 7%.

Afkortingen

AWB	Algemene wet bestuursrecht.
Bb	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004
BW	Burgerlijk Wetboek
DKD	Digitale klantdossier
GBA	Gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens
HCC	Haarlemmermeers contact centrum (van gemeente)
IB	Inlichtingenbureau
IOAW	Wet Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Werkloze Werknemers
IOAZ	Wet inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandigen
KvK	Kamer van Koophandel
LBIO	Landelijk bureau inning onderhoudsbijdragen
NVVK	Nederlandse vereniging voor Volkskrediet
OM	Openbaar Ministerie
OvJ	Officier van Justitie
PGB	Persoon Gebonden Budget
PV	Proces-verbaal
RDW	Rijksdienst voor het Wegverkeer
Rv	Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering
SDV	Sociale Dienstverlening (cluster van de gemeente)
SIOD	Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst
SR	Strafrecht
SVB	Sociale Verzekeringsbank
SZW	Sociale Zaken en Werkgelegenheid (ministerie van het rijk)
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
WAV	Wet Arbeid Vreemdelingen
WEU	Wet eenmalige gegevensuitvraag
WI	Wet inburgering
WMO	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wspn	Wet schuldsanering natuurlijke personen
WWB	Wet werk en bijstand